

Instrukcja obsługi programu do sporządzania sprawozdań MZ-54 ze szczepień ochronnych

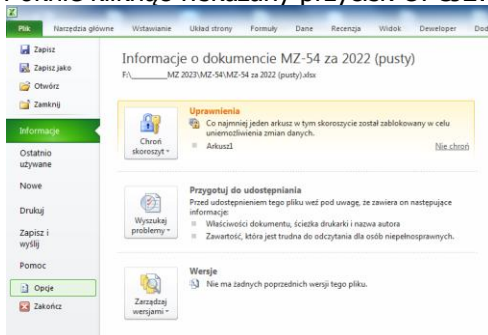
Wymagania programu

Do uruchomienia programu niezbędna jest obecność w systemie programu EXCEL w wersji 2010 lub nowszej. Nie testowano programu pod kontrolą EXCELa XP i 2000. Nie należy (!!!) używać do obsługi arkusza aplikacji OpenOffice, ponieważ nie obsługuje ona makr niezbędnych do prawidłowego działania programu. Rozdzielczość monitora nie ma większego znaczenia, lecz komfort pracy zapewni rozdzielczość co najmniej 1024 x 768 lub wyższa. Ze względu na użycie makr program nie będzie również działał prawidłowo pod kontrolą EXCELa STARTER, który makr nie obsługuje.

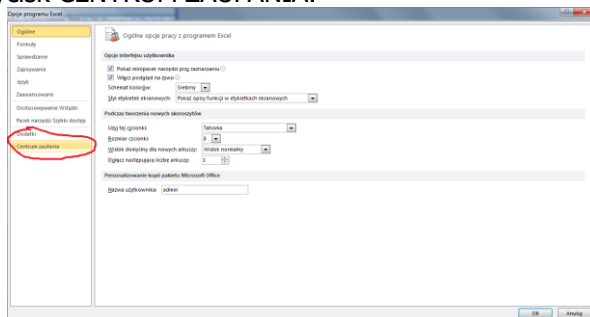
W przypadku, gdy program zostanie dostarczony w postaci spakowanej (np. z rozszerzeniem ZIP lub 7z) plik należy wcześniej rozpakować w celu uzyskania pliku z rozszerzeniem XLSM. Następnie należy włączyć obsługę makr, o ile wcześniej tego nie zrobiono.

Dla EXCELa 2010:

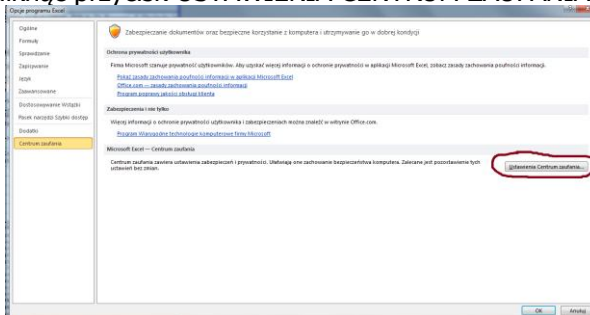
Kliknąć przycisk PLIK, następnie w oknie kliknąć wskazany przycisk OPCJE:

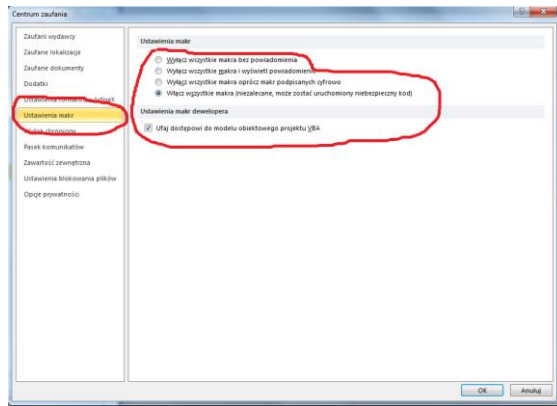
potem wybrać wskazany przycisk CENTRUM ZAUFANIA:

W następnym oknie proszę kliknąć przycisk USTAWIENIA CENTRUM ZAUFANIA:

gdzie w zakładce USTAWIENIA MAKR należy zaznaczyć opcje, jak na poniższym rysunku:

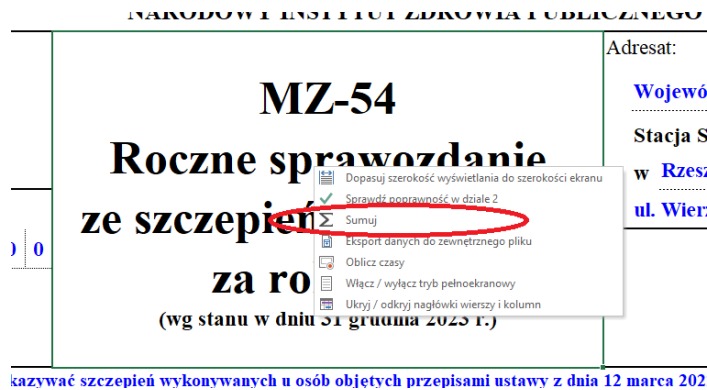

Opis programu

Program posiada formę arkusza kalkulacyjnego i pozwala na wprowadzenie danych:

- w wersji dla WSSE – ze 100 PSSE
- w wersji dla PSSE – ze 100 punktów szczepień – jeżeli na terenie danej PSSE punktów szczepień jest więcej niż 100, to można zastosować postępowanie opisane w punkcie „**Wprowadzanie danych**”

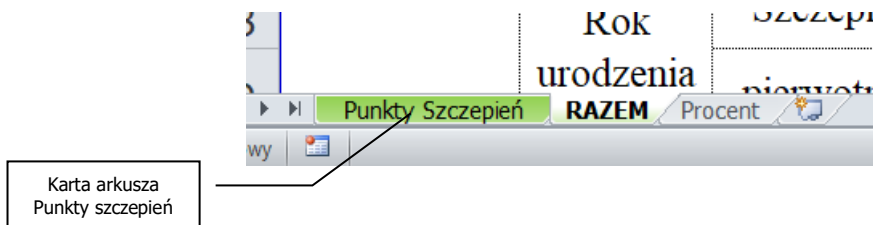
Dane są sumowane w arkuszu RAZEM po wybraniu z menu rozwijalnego opcji:

Arkusz RAZEM po zakończeniu wprowadzania wszystkich danych i końcowym sumowaniu należy wydrukować i przesłać do adresata sprawozdania. W przypadku, gdy adresatem jest WSSE, można również dokonać eksportu danych i wraz ze sprawozdaniem w formie papierowej przesłać jego wersję elektroniczną, z której adresat będzie mógł zaimportować dane bez konieczności ich ręcznego wprowadzania.

Przygotowanie programu do pracy

Otrzymany program można umieścić np. na Pulpicie i stamtąd go uruchomić. Po uruchomieniu należy kliknąć kartę arkusza „Punkty Szczepień”

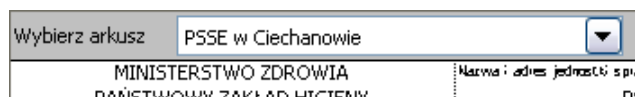
Na karcie arkusza „Punkty Szczepień” PSSE wpisuje nazwy, adresy i numery ksiąg rejestrowych punktów szczepień (choć konieczna jest tylko nazwa), a WSSE wpisuje nazwy, adresy i numery ksiąg rejestrowych PSSE. W pierwszą pozycję tabeli odpowiadającej arkuszowi „RAZEM” sprawozdawca wpisuje siebie.

Należy także wpisać nazwę i adres adresata sprawozdania. Po wpisaniu na tej karcie wszystkich niezbędnych należy kliknąć kartę arkusza „RAZEM” (lub tę, która się tam zamiast niego znajduje, Np. „01”) i z rozwijalnej listy wybrać nazwę punktu szczepień, z którego dane będą wprowadzane.

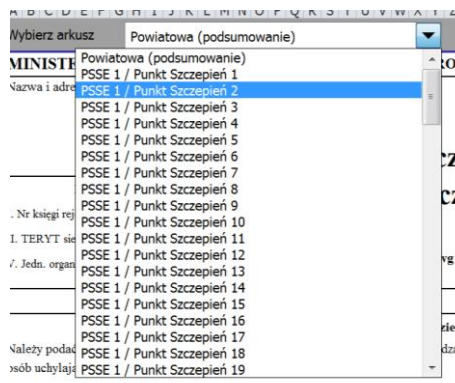
Dane do powyżej tabeli można przenieść ze sprawozdania z poprzedniego roku poprzez kopiowanie i wklejanie bez potrzeby ponownego ich wpisywania. Jeżeli tego nie potrafisz, to poproś kogoś bardziej doświadczonego.

Nazwy i adresy punktów szczepień można również zaimportować z archiwalnego arkusza MZ-54, np. z arkusza za poprzedni rok. W tym celu należy kliknąć przycisk Import PS (niewidoczny na powyższym rysunku) i w oknie dialogowym wskazać archiwalny plik MZ-54. Wskazanie niewłaściwego pliku spowoduje wygenerowanie błędu.

Lista nie rozwinięta

Lista rozwinięta

W przypadku WSSE na rozwijalnej liście powinny być nazwy poszczególnych PSSE wprowadzone na karcie arkusza „Punkty Szczepień”

Wprowadzanie danych

Po wybraniu punktu szczepień należy wprowadzić dane liczbowe.

Rok w kolumnie 1 wprowadza się tylko w pierwszym wierszu (01). W następnych wierszach rok jest generowany automatycznie.

Dane liczbowe wprowadza się na arkuszach odpowiadających poszczególnym punktom szczepień (lub PSSE w wersji dla WSSE), które wybiera się z listy rozwijalnej opisanej w punkcie poprzednim. Nie należy wprowadzać danych na arkuszu RAZEM, gdyż jest on arkuszem podsumowującym dane z punktów szczepień. Poza tym jest on zabezpieczony przed wprowadzaniem danych.

W przesłanym pakiecie znajduje się również plik MZ-54 za <rok> (pusty).xlsx, który można wysłać do punktów szczepień, które dysponują EXCElem i mogą wypełnić ten plik swoimi danymi. Z pliku tego dane mogą być zaimportowane bez konieczności wpisywania ręcznego.

Po wprowadzeniu danych jednego punktu szczepień z listy rozwijalnej wybrać następny i postępować podobnie.

Wprowadzanie danych można w dowolnej chwili przerwać i po zapisaniu zmian program zamknąć. Na każdym etapie wprowadzania danych można kliknąć z menu rozwijalnego wybrać opcję SUMUJ.

Sumowane będą wyłącznie dane z tych punktów szczepień, dla których na arkuszu „Punkty szczepień” zaznaczono, że ma być sumowany:

	19	20	21	22	23	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1	2	3	4	5	6	7	8	9	0
20		Tu wpisz nazwę punktu szczepień 19																								
21		Tu wpisz nazwę punktu szczepień 20																								
22		Zapisać wszystkie	Tu szczepień 21																							
23		Odznaczyć wszystkie	Tu szczepień 22																							
24		Odznaczyć zaznaczenie	Tu szczepień 23																							
25		Tu wpisz nazwę punktu szczepień 23																								

Widoczne na powyższym rysunku menu podręczne uzyskuje się klikając kolumnę B prawym przyciskiem myszy.

W przypadku, gdy na terenie działania PSSE znajduje się więcej niż 100 punktów szczepień można zastosować następujące postępowanie (poniższe postępowanie dotyczy przypadku, gdy punktów szczepień jest 230):

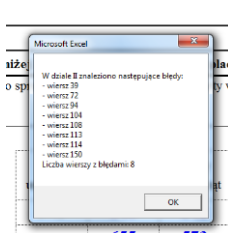
- zapisać program w 4 kopiach pod różnymi nazwami, np.:
  - ✓ MZ-54_001-100
  - ✓ MZ-54_101-200
  - ✓ MZ-54_201-230
  - ✓ MZ-54_RAZEM
- Ponumerować sprawozdania z punktów szczepień liczbami od 001 do 230 (ołówkiem).
- Wprowadzić dane ze sprawozdań do odpowiadających im kopii programu. Zamiast nazw punktów szczepień na arkuszu „Punkty szczepień” można wpisywać tylko ich numery.
- Wyeksportować dane do pliku o przykładowych nazwach:
  - ✓ DANE CZĘŚCIOWE 001-100
  - ✓ DANE CZĘŚCIOWE 101-200
  - ✓ DANE CZĘŚCIOWE 201-230
- Otworzyć plik zbiorczy MZ-54_RAZEM, w linii żółtej na arkuszu „Punkty szczepień” wpisać dane PSSE, a w trzech kolejnych wierszach zamiast nazw punktów szczepień wpisać np. Dane 001-100, Dane 101-200, Dane 201-230
- Dokonać importu danych z wyeksportowanych plików
- Z arkusza RAZEM będącego podsumowaniem już wszystkich PS w powiatu wyeksportować dane do pliku o nazwie np. Dane do MZ-54 z PSSE w .....
- Domyślnie miejscem zapisu wyeksportowanego pliku z danymi jest folder, w którym znajduje się program MZ-54, co ułatwia odnalezienie tego pliku. Plik jest zapisywany w formacie XLSX.
- Wyeksportowany plik wysłać do WSSE pocztą elektroniczną.

Sprawdzanie poprawności

W stosunku do wersji na 2021 rok, w wersji na 2022 rok ponownie wprowadzono możliwość sprawdzania poprawności danych. Poprawność danych sprawdzana jest pod względem:

- czy liczba kart w danym roczniku nie jest mniejsza niż suma szczepień rocznika w przeciw danej chorobie w dziale 2
- czy liczba kart dziewcząt w danym roczniku nie jest większa od liczby kart ogółem w danym roczniku

W przypadku wystąpienia błędów pojawi się komunikat informacyjny wraz z lokalizacją błędu:

Ponadto, począwszy od wersji za 2022 rok wprowadzono automatyczne wpisywanie komentarzy w nagłówkach tabel i nagłówkach roczników zawierających sumę tabeli/wiersza (wraz z procentem zaszczepionych w danym roczniku przeciw danej chorobie) oraz liczbę osób nieszczepionych jako różnicę kart ogółem/kart dziewcząt i liczbą osób ogółem/dziewcząt zaszczepionych przeciw danej chorobie.

4. Błonica, tężec						
Rok urodzenia	Szczepienie podstawowe		Szczepienie przypominające			a) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały trzecią dawkę szczepionki przeciw błonicy-tężcowi-krztuścowi lub drugą dawkę szczepionki przeciw błonicy-tężcowi, zamykając cykl szczepienia pierwotnego.
	pierwotne ^a	uzupełniające ^b	I. dawka ^c	II. dawka ^d	III. dawka ^e	
2022	15					b) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały czwartą dawkę szczepionki przeciw błonicy-tężcowi-krztuścowi lub trzecią dawkę szczepionki przeciw błonicy-tężcowi, uzupełniając cykl szczepienia podstawowego.
2021	16	31				
2020	17	32				
2019	18	33				
2018	19	34				c) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały I. dawkę przypominającą szczepionki przeciw błonicy-tężcowi-krztuścowi lub błonicy-tężcowi.
2017	20	35	46			
2016	21	36	47			
2015	22	37	48			

oraz

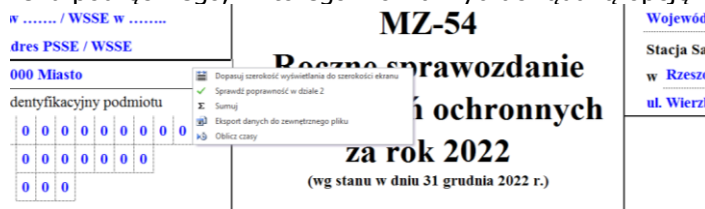
4. Błonica, tężec						
Rok urodzenia	Szczepienie podstawowe		Szczepienie przypominające			a) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały trzecią dawkę szczepionki przeciw błonicy-tężcowi-krztuścowi lub drugą dawkę szczepionki przeciw błonicy-tężcowi, zamykając cykl szczepienia pierwotnego.
	pierwotne ^a	uzupełniające ^b	I. dawka ^c	II. dawka ^d	III. dawka ^e	
2022	15					b) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały czwartą dawkę szczepionki przeciw błonicy-tężcowi-krztuścowi lub trzecią dawkę szczepionki przeciw błonicy-tężcowi, uzupełniając cykl szczepienia podstawowego.
2021	16	31				
2020	17	32				
2019	18	33				
2018	19	34				c) Osoby, które jako ostatnią dawkę otrzymały I. dawkę przypominającą szczepionki przeciw błonicy-tężcowi-krztuścowi lub błonicy-tężcowi.
2017	20	35	46			
2016	21	36	47			

Wydruk sprawozdania

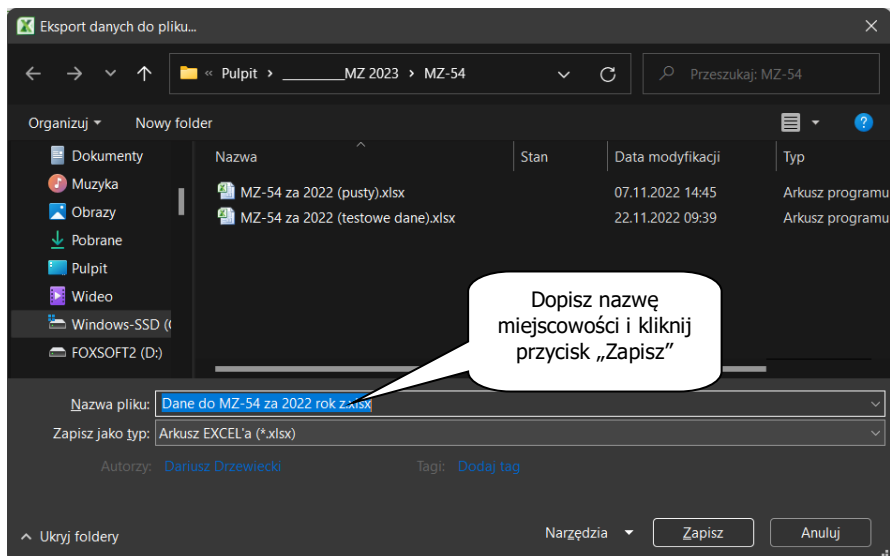
Dane są sumowane w arkuszu RAZEM, któremu odpowiada pozycja pierwsza na liście rozwijalnej. Na tej pozycji powinna być odpowiednio WSSE (w wersji dla WSSE) lub właściwa PSSE (w wersji dla PSSE). Jeżeli wszystkie dane są poprawne, sprawozdanie można wydrukować. Wydruk jest sporządzany na 4 kartkach formatu A4,

Eksport danych

Kliknięcie prawym przyciskiem myszy na arkuszu RAZEM w obszarze nagłówka tabeli sprawozdania powoduje wyświetlenie menu podręcznego, z którego można wybrać żądaną opcję.

Aby wyeksportować dane należy z powyższego menu wybrać żądaną opcję i w oknie zapisywania nazwy nowoutworzonego pliku:

wpisać nazwę, zgodnie z sugestią programu, dopisując nazwę miejscowości. Nazwa pliku może być właściwie dowolna, ale najlepiej, gdy będzie to nazwa znacząca, wskazująca na zawartość pliku.

Utworzony w ten sposób plik można wysłać adresatowi sprawozdania pocztą elektroniczną.

Uwaga: Dane można eksportować tylko z arkusza RAZEM i tylko na tym arkuszu znajduje się przycisk „Eksport danych do pliku”

Import danych

W przypadku otrzymania od sprawozdawcy (PSSE) sprawozdania w formie elektronicznej dane można zaimportować, co eliminuje konieczność ich ręcznego wprowadzania. Kliknięcie prawym przyciskiem myszy w obszarze nagłówka tabeli wyświetla menu:

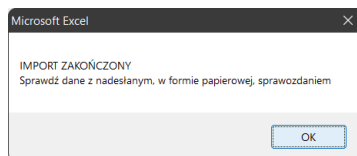

rt uodpornienia dzieci i młodzieży poniżej 20 lat przechowywanych przez placówkę wg roku urod:

z którego można wybrać żadaną akcję.

Przykład:

Aby odbiorca sprawozdania, np. WSSE w Olsztynie mogła dokonać importu danych, p. z PSSE w Iławie, to PSSE w Iławie powinna przesłać do WSSE w Olsztynie elektroniczną wersję sprawozdania. WSSE w Olsztynie kopiuje plik z danymi z nośnika do folderu z programem (np. na Pulpit), ale nie otwiera go. Uruchamia natomiast swój program, z listy rozwijalnej wybiera PSSE, której dane chce zaimportować i na karcie tej PSSE wybiera z widocznego na powyższym rysunku menu opcję „Importuj z zewnętrznego źródła”. W oknie dialogowym „Otwórz” wskazuje plik arkusza z danymi, np. „Dane do MZ-54 za 2021 rok z Iławy.xls” i klika przycisk „Otwórz”. Gdy wskazany został plik z danymi, nastąpi import objawiający się „przeskakiwaniem” pomiędzy programami, po czym zostanie wyświetlony komunikat:

Następnie można przystąpić do importu danych z następnego pliku przesłanego przez inną PSSE.

Jeżeli sprawozdawca nie przysłał sprawozdania w formie elektronicznej, dane należy wprowadzić ręcznie.

Uwaga: Importowane są wyłącznie dane liczbowe. Dane z pól tekstowych są ignorowane.

WSSE sprawozdanie do PZH może wysłać również w formie elektronicznej (oprócz formy papierowej) dokonując wcześniej eksportu danych.

Uwaga: Dane można importować tylko do arkuszy cząstkowych i tylko na tych arkuszach kliknięcie prawym przyciskiem myszy w obszarze nagłówka tabeli wyświetlana jest opcja importu.

WAŻNE UWAGI:

- Nie wolno zmieniać nazw kart poszczególnych arkuszy, np. „Punkty Szczepień” na „PSSE”
- Komórki, w które wpisujący dane nie powinien ingerować są zabezpieczone. Próba zmiany zawartości takiej komórki powoduje wyświetlenie komunikatu błędu.
- W pola liczbowe należy wpisywać wyłącznie liczby. Nie wolno np. wpisać kreski (-) lub spacji, gdy danego szczepienia nie wykonywano. Takie pole powinno pozostać puste lub można wpisać 0. Gdy w pole liczbowe zostanie wpisana spacja lub inny znak nie będący cyfrą, to w arkuszu podsumowującym pojawi się błąd sygnalizowany wpisem **#ARG!**
- Nie wolno stosować przeciągania, ani upuszczania komórek. Działanie takie może powodować błąd **#ADR!** oraz błąd w obliczeniach w komórkach sąsiadujących. Domyślnie przeciąganie i upuszczanie komórek na arkuszu RAZEM jest wyłączone, choć użytkownik może je łatwo włączyć, jednak ponowna aktywacja arkusza znów je wyłącza.

- Ze względu na obecność w programie makr (podprogramów obsługujących pewne funkcje, np. eksport danych), w przypadku obecności w systemie programu antywirusowego, zapisywanie arkusza może nieco potrwać. Nawet do kilkudziesięciu sekund w przypadku starszych komputerów. Należy po prostu cierpliwie czekać. Również otwieranie arkusza trwa w takim przypadku dłużej niż zwykle.
- Po wpisaniu nazw sprawozdawców cząstkowych oraz danych nie należy zmieniać już kolejności podmiotów w karcie arkusza „Punkty Szczepień”.
- Po wpisaniu nazw punktów szczepień (lub PSSE w przypadku sprawozdania wypełnianego przez WSSE) sprawdź, czy nie wpisano dwukrotnie tej samej jednostki. W takim przypadku może dojść do dwukrotnego sumowania w arkuszu RAZEM

INNE

PZH może żądać od WSSE, aby w komórkach, w których dane są zerowe, widniały zera, natomiast podczas wprowadzania danych wygodniej jest, aby zera były ukrywane. Ukrywanie i pokazywanie zer wybiera się opcji menu Plik EXCELa.

Opcję „Wartości zerowe” można zaznaczyć lub odznaczyć, a dotyczy ona wyłącznie bieżącego arkusza, np. „RAZEM”.

Życzę przyjemnej i wydajnej pracy w programem